

Statenvoorstel 80/13 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : Commissie voor Economische Zaken en
Bestuur, 22 november 2013

PS-vergadering : 13 december 2013

Onderwerp

Initiatiefvoorstel Wij gaan verder als Brabant

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Dit initiatiefvoorstel verandert de naam van de provincie Noord-Brabant in Brabant. Het besluit zal het groeiende verschil in formele benaming en provinciale (marketing)uitingen laten verdwijnen. Ook zal een betere aansluiting bij de provinciale identiteit, het dagelijks spraakgebruik en de dagelijkse beleving van burgers en bedrijven gerealiseerd worden.

Inleiding

De provincie Noord-Brabant zet sterk in op haar economische toekomst. Daarin worden vele sporen uitgezet, variërend van bijvoorbeeld campusstrategieën, het doorontwikkelen van topsectoren en regiobranding. In het kader van de regiobranding wordt door de provincie dan ook gesproken van het merk Brabant¹.

Daarnaast wordt een goed vestigings- en leefklimaat belangrijk geacht. Binnen dit laatste is de sociale cohesie een van de factoren die als meekoppeland belang aandacht krijgen.

Een korte historie

voornamelijk ontleend aan Wikipedia en informatie vanuit het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum)

¹ Een "moodfilm" over het Merk Brabant:

<http://www.youtube.com/watch?v=GyFX3vI2Td4>

Met de bijhorende toelichting: Voor de Brabander is Merk Brabant een bevestiging van de eigen kracht, het eigen vermogen om zo de interne trots wat meer aan te wakkeren en te laten gelden.

Dus, als je denkt aan high tech en high touch, dan denk je aan Brabant.

De geschiedenis van de grenzen, de administratief-bestuurlijke status en de naam van het gebied dat nu de provincie Noord-Brabant vormt is lang en gevarieerd.

Tot aan de 17e eeuw was een groot deel van het gebied dat nu de provincie Noord-Brabant vormt deel van het Hertogdom Brabant, waarvan het grootste stuk tegenwoordig in België ligt.

Met de Vrede van Munster in 1648 ging het noordelijke deel van Brabant deel uit maken van de Republiek; het werd aangeduid als Staats-Brabant.

In 1795 werd de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden de Bataafse Republiek, die de katholieken als gelijkwaardige burgers erkende en waarbinnen Generaliteitsland Staats-Brabant een provincie werd, Bataafs-Brabant geheten. Deze toestand eindigde tijdens de Franse overheersing toen het Hertogdom werd opgeheven en het gebied werd opgedeeld over verschillende departementen.

Van 1802 tot 1810 was er sprake van een departement dat Brabant heette (tot 1806 nog Bataafs Brabant). Dit departement werd weer in tweeën gedeeld van 1810-1813. Van 1814-1815 was er sprake van de provincie Brabant.

Na de val van Napoleon in 1815 werd bij het Congres van Wenen bepaald dat onder andere de Oostenrijkse Nederlanden en de voormalige Bataafse republiek samengevoegd werden tot het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Heel het gebied van het oude hertogdom Brabant werd nu weer in één staat verenigd. Het werd verdeeld in drie provincies: Noord-Brabant, Antwerpen en Zuid-Brabant (met Brussel en Leuven, later hernoemd). Na de verzelfstandiging van België is het Nederlandse deel van Brabant Noord-Brabant blijven heten. Sinds de vierde Staatshervorming van 1995 is in België sprake van Waals Brabant, Vlaams Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Zoals blijkt, is de naam van de provincie al diverse keren aangepast, net als haar grenzen trouwens. Maar er was wel een constant element dat behouden bleef, namelijk het deel Brabant, er was dus ook al een periode waarin de provincie (ook als departement) Brabant heette.

Juridische achtergrond

In de Provinciewet, zoals die luidde voor de inwerkingtreding van de huidige Provinciewet in 1994, stonden de namen van de provincies vermeld in de wetstekst zelf. Vanuit de gedachte dat ook provincies zelf (moeten) kunnen wijzigen, zijn de namen niet langer in de wet zelf opgenomen. Anders zou er spanning kunnen ontstaan tussen PS en de wetgever, indien deze laatste de wet niet wil wijzigen of een andere naam wil (MvA, Kamerstukken II 19 836, nr. 9, p. 70). De bevoegdheid van PS is thans opgenomen in artikel 156 van de Provinciewet. Dit artikel gaat als volgt:

Artikel 156

1. Provinciale staten kunnen de naam van de provincie wijzigen.

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

2. Het besluit van provinciale staten wordt ter kennis gebracht van Onze Minister.

3. Het besluit vermeldt de datum van ingang, die is gelegen ten minste een jaar na de datum van het besluit.

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

Inhoudelijke effecten

Regiobranding

Zowel binnen Nederland als ook in de rest van de wereld wordt de provincie Noord-Brabant gepositioneerd als een provincie met high tech en high touch. Maar binnen alle uitingen in officiële en commerciële kanalen ontstaan steeds meer verschillen. Er wordt soms gesproken over de provincie als Noord-Brabant maar in sterk toenemende mate als Brabant. Je kan dus concluderen dat de provincie hier weinig consequent mee omgaat.

Voorbeelden: Bordjes "Welkom in Brabant" langs de wegen aan de provinciegrenzen, "Eindhoven 2018/Brabant", "Brabant, Europe's heart of smart solutions", het gebruik van het "merk Brabant", de provinciewebsite www.brabant.nl.

Belevingsaspecten

Een van de aspecten binnen het begrip sociale cohesie is het thuis voelen in je omgeving. Dat weegt het zwaarst voor je directe omgeving, maar werkt ook door in de grotere omgeving. Mensen voelen zich in meerdere of mindere mate wereldburger, Europeaan, Nederlander of Brabander. Bij dit laatste mag je constateren dat mensen zich eerder Brabander dan Noord-Brabander voelen. De naam Brabant komt ook herhaaldelijk terug in spraakgebruik, liedjes, namen van instellingen en projecten. Enige voorbeelden: we spreken over Brabant Water, Brabant Magazine, Agenda van Brabant, Brabants worstenbroodje en zo zijn nog vele voorbeelden te geven.

Er wordt veel gesproken over de afstand tussen overheid en burger. De Tilburgse hoogleraar Van den Brink heeft het in een interview zelfs over de verschillen tussen de systeemwereld (overheid) en leefwereld².

Deze gedachte doortrekkend kan je stellen dat het gebruik van een formele naam die afwijkt van de eigen ervaring bijdraagt aan afstand, op het moment dat nabijheid wordt gevraagd.

Onder andere in een artikel van de Amsterdamse hoogleraar Boutellier³ wordt de rol van de overheid in de veranderende (netwerk)maatschappij beschreven. Een grote toegevoegde waarde van de overheid is het realiseren van orde in een dynamische wereld en dit kan door het

² PON Jaarboek 2013: Zo doen we dat in Brabant, pag. 41-49

³ Hans Boutellier: "Verbinden door controle; de paradoxale opdracht van standaardisatie" digitaal te vinden via deze [link](#)

vergroten van het vertrouwen. Enkele van de vertrouwensbronnen die hij noemt zijn cultuur, waarden en normen. Hier is volgens de Amsterdamse hoogleraar Hemel⁴ nog aan toe te voegen dat de behoefte aan identiteit allesbepalend zal zijn in een samenleving die onder druk van de globalisering grenzeloos wordt. Dit is vergelijkbaar met wat in het in opdracht van het IPO gemaakte rapport van Geelhoed⁵ staat. Een citaat: "het gewicht van de culturele dimensie kan niet genoeg worden benadrukt. Juist in een behoefte aan globalisering lijkt de behoefte aan regionale identiteit op te leven."

Namen zijn belangrijke elementen in de identiteit⁶.

Het formeel hanteren van een provincienaam die aansluit bij het dagelijkse gebruik, zal effectiever zijn.

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

Financiën

Verandering van de provincienaam brengt kosten met zich mee. Zo zullen mogelijk veranderingen moeten worden aangebracht in websites, briefpapier, naamborden, busbelettering en nog meer.

De extra kosten zijn afhankelijk van de periode waarbinnen je die wilt realiseren. Moet alles ineens aangepast worden, dan zijn de kosten natuurlijk veel hoger dan wanneer je er meer tijd voor neemt.

Een voorbeeld:

Als Provinciale Staten in december 2013 een besluit nemen, kan de naamswijziging en de verplichting om dit aan te passen op alle bussen en bushokjes worden meegenomen in de nieuwe aanbesteding OV. Dat betekent dat in de 1e helft 2015 de nieuwe vervoerder de naamswijziging moet hebben doorgevoerd. Het kan dan met relatief weinig geld.

Er zijn dus twee scenario's denkbaar met twee financiële plaatjes. Een ambtelijke inventarisatie van kosten leidt tot het volgende:

Scenario 1: Snelle verandering van alle uitingen van de provincienaam:

- 1) Openbaar vervoer:
 - 170 bussen maal 5.000 euro = € 850.000,-
 - 80 buurtbussen maal 1.500 euro = € 120.000,-
 - 4.000 bushokjes maal 300 euro = € 1.200.000,-Dus totaal ca € 2,1 miljoen
- 2) Drukwerkvoorraad is er bijna niet meer, dat zijn eigenlijk alleen de enveloppen en een kleine voorraad standaardartikelen zoals omslagen en een kleine voorraad briefpapier. Er wordt al veel gebruik gemaakt van het digitale logo wat je op aanvraag uitprint

⁴ Inaugurele rede Zef Hemel, te vinden via deze [link](#)

⁵ Geelhoed e.a.: Op schaal gewogen; Regionaal bestuur in de 21e eeuw (2002)

⁶ Gerritzen, D. (2009) 'Namen en identiteit'. In: Holger Wandt, H. (ed.). Dichter bij Data. Een dialoog over datakwaliteit. Amsterdam : DDMA, 2009, blz 37.

- 3) Overige zaken binnen het Provinciehuis zoals servies, relatiegeschenken, banners en dergelijke: inschatting is ca € 200.000,-
 - 4) Losse kosten aanpassingen zoals logo, websites e.d. € 100.000,-
 - 5) Vanuit Branding wordt de term Brabant al gehanteerd als we het hebben over de provincie. Er worden hiervoor geen financiële gevolgen voorzien.
- Totaal betreft het ca 1,4 miljoen euro.

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

Scenario 2: Uutfasering van de huidige uitingen van de provincienaam.

- 1) Openbaar vervoer:
als PS voor december 2013 een besluit nemen, kan de naamswijziging en de verplichting om dit aan te passen op alle bussen en bushokjes worden meegenomen in de nieuwe aanbesteding OV. Dat betekent dat in de 1e helft 2015 de nieuwe vervoerder de naamswijziging moet hebben doorgevoerd.
- 2) Drukwerkvoorraad is er bijna niet meer, dat zijn eigenlijk alleen de enveloppen en een kleine voorraad standaardartikelen zoals omslagen en een kleine voorraad briefpapier. Er wordt al veel gebruik gemaakt van het digitale logo wat je op aanvraag uitprint.
- 3) Overige zaken binnen het Provinciehuis zoals servies, relatiegeschenken, banners en dergelijke: inschatting is ca € 200.000,-. Maar dit bedrag betreft bij reguliere vervanging na afschrijving geen meerkosten.
- 4) Losse kosten aanpassingen zoals logo, websites e.d. € 100.000,-
- 5) Vanuit Branding wordt de term Brabant al gehanteerd als we het hebben over de regio. Er worden hiervoor geen financiële gevolgen voorzien.

Totaal betreft het € 100.000,- tot € 300.000,- afhankelijk van de vervangingsambitie ten aanzien van relatiegeschenken etc.

Verder zijn er financiële en andere gevolgen voor derden. Neem bijvoorbeeld allerlei digitale en andere uitgaven, systemen waarbij voor adresgegevens ook de desbetreffende provincie geselecteerd moet worden, etc. Het is lastig een exacte schatting te geven van de maatschappelijke kosten.

Aangezien er al een tijd sprake is van gebruik van zowel de naam Brabant als van Noord-Brabant, ook door de provincie zelf, lijkt het volgen van scenario 2 vanwege kostenaspecten te prefereren.

Daarom zal een budget van € 300.000,- (ca 0,03% van de begroting 2014) beschikbaar gesteld moeten worden voor 2014 ter dekking van de noodzakelijke veranderingen. Met een ingang van de naamsverandering

van 1 januari 2015 en het genoemde budget moet een succesvolle invoer gegarandeerd zijn.

Datum

15 november 2013

Documentnummer

3498463

Overig

Onderzoek van Ipsos⁷ onder inwoners van de provincie wijst uit dat 52% van de inwoners zich meer Brabander voelt dan Noord-Brabander terwijl maar 14% zich meer Noord-Brabander voelt. In datzelfde onderzoek werd gevraagd of het logisch was dat de provincie haar naam zou veranderen. Hierop antwoordde 41% positief en 34% negatief.

Besluit

Wij stellen u voor, te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

ir J.J.C Hageman
lid Statenfractief fractie D66

⁷ Onderzoek in opdracht van D66 uitgevoerd bij een representatieve steekproef uit de Brabantse inwoners